

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Dokument sa stajalištem o međudjelovanju prava u području zaštite podataka i tržišnog natjecanja

Donesen 16. siječnja 2025.

Sažetak

Suradnja između tijela za zaštitu osobnih podataka i tijela za tržišno natjecanje može biti korisna za zaštitu pojedinaca i proširivanje njihova izbora. Naime, kako se poslovni modeli poduzeća mijenjaju, osobni podaci i pravila koja se primjenjuju na njihovu obradu sve su važnija. Stoga je ključno razmotriti kako se može poboljšati usklađenost različitih, ali povezanih propisa, pri čemu je potrebno voditi računa o rizicima koji proizlaze iz njihove neusklađene primjene za pojedince i društvo u cjelini. To iziskuje bolje razumijevanje međuodnosa između koncepata u pravu zaštite podataka i onih u pravu tržišnog natjecanja kako bi tijela za zaštitu podataka bolje mogla uzeti obzir gospodarski kontekst, a tijela za tržišno natjecanje u svoje procjene i odluke uključiti potencijalno relevantna razmatranja povezana sa zaštitom podataka.

- U skladu s presudom Suda EU-a u predmetu C-252/21 **tijela za zaštitu podataka i tijela za tržišno natjecanje u nekim slučajevima moraju surađivati.**
- Oblikovatelji politika **trebali bi biti svjesni da će u određenim slučajevima možda biti potrebna tješnja suradnja regulatornih tijela i tijela nadležnih za nadzor digitalnog sektora.**
- Trenutačno se **razina suradnje između tijela znatno razlikuje među državama članicama i nije usklađena pravom Unije.**
- Tijela mogu poduzeti interne mjere, kao što je osnivanje namjenskog tima koji bi koordinirao suradnju i služio kao **jedinstvena kontaktna točka za druga tijela, kako bi pospješila suradnju s drugim nadzornim tijelima.**
- Radi učinkovite suradnje tijela bi trebala poznavati regulatorni okvir koji primjenjuje relevantna druga strana i **razumjeti njegove osnove.**

Sadržaj

1	UVOD	4
2	POTICANJE SURADNJE I KONVERGENCIJA	4
2.1	Zaštita pojedinaca.....	4
2.2	Kako razvoj digitalnog gospodarstva utječe na zaštitu podataka	5
3	KAKO KONCEPTI MOGU BITI POVEZANI.....	6
3.1	Zaštita pojedinaca i njihove slobode izbora	6
3.2	Zaklonitost u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a): primjena predmeta Bundeskartellamt u okviru OUZP-a.....	6
3.3	Primjer davanja veće važnosti zaštiti podataka.....	7
4	NADOGRADNJA SURADNJE	8
4.1	Zašto bi tijela za zaštitu podataka i tijela za tržišno natjecanje trebala surađivati	8
4.2	Postojeći modeli suradnje u državama članicama EU-a	8
4.3	Načini za poboljšanje suradnje	9
5	ZAKLJUČAK	10

Europski odbor za zaštitu podataka donio je sljedeći dokument sa stajalištem:

1 UVOD

1. Zbog nedavnih promjena pravnog okruženja regulatorna tijela za zaštitu podataka imaju brojne nejasnoće koje proizlaze iz preklapanja prava zaštite podataka i prava tržišnog natjecanja. Iz presude u predmetu *Meta/Bundeskartellamt*¹ jasno je da se regulatorni ciljevi u području zaštite podataka i tržišnog natjecanja ne mogu uvijek postići zasebno. Naprotiv, regulatorna tijela ponekad će morati surađivati i koordinirati svoje postupke kako bi postigla sinergije radi usklađene, učinkovite i komplementarne provedbe zakonodavstva. Takva suradnja može biti korisna za pojedince, trgovačka društva i druge subjekte jer regulatornim tijelima omogućuje da pojedince u EU-u zaštite na najučinkovitiji i najdjelotvorniji način te jamči dosljedno tumačenje i primjenu pravnih normi.
2. Iako se mogu primjenjivati na iste aktere i aktivnosti, Opća uredba o zaštiti podataka („OUZP”) i pravo tržišnog natjecanja jasno su odvojena područja prava koja se temelje na različitim pravnim konceptima te imaju drukčije ciljeve i okvire za provedbu. Pravom o zaštiti podataka štiti se temeljno pravo ispitanika na zaštitu osobnih podataka, osobito od njihove nezakonite, nepoštene i netransparentne obrade², dok se pravom tržišnog natjecanja „štiti učinkovito funkcioniranje tržišta”³. Stoga je potrebno analizirati i procijeniti situacije u kojima se ta dva područja prava preklapaju.
3. U ovom dokumentu sa stajalištem Europski odbor za zaštitu podataka (EDPB) sažeto analizira ta preklapanja i daje preporuke za poboljšanje postojeće suradnje među regulatornim tijelima.

2 POTICANJE SURADNJE I KONVERGENCIJA

2.1 Zaštita pojedinaca

4. Pravo EU-a o zaštiti podataka i pravo tržišnog natjecanja jasno su odvojeni pravni okviri i područja prava s različitim ciljevima, ali imaju i neka potencijalna zajednička obilježja, kao što je zaštita pojedinaca i njihovih izbora. Naime, politika zaštite podataka štiti pojedince od nezakonite i nepoštene obrade osobnih podataka, dok se politikom tržišnog natjecanja potiču inovacije, raznolikost ponude i privlačne cijene⁴ kako bi se uspostavili uvjeti za slobodno i nenarušeno tržišno natjecanje među poduzećima na relevantnim tržištima u interesu potrošača⁵. Taj cilj zaštite potrošača u pravu tržišnog natjecanja postiže se odredbama o zabrani kartela i zlouporabi vladajućeg položaja te suzbijanju spajanja koja su

¹ Presuda od 4. srpnja 2023., *Meta Platforms i drugi* (C-252/21, ECLI:EU:C:2023:537), dalje u tekstu i „**presuda u predmetu Bundeskartellamt**”.

² Vidjeti članak 8. stavak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i članak 16. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), u kojima se utvrđuje da svatko ima pravo na zaštitu svojih osobnih podataka.

³ Europska komisija: Glavna uprava za tržišno natjecanje, 2017., Politika EU-a o tržišnom natjecanju na djelu: GU COMP u akciji, Ured za publikacije Europske unije, <https://data.europa.eu/doi/10.2763/897035>.

⁴ Europska komisija: Glavna uprava za tržišno natjecanje, 2024., Zaštita tržišnog natjecanja u svijetu koji se mijenja – Dokazi o promjeni tržišnog natjecanja u EU-u u posljednjih 25 godina, Ured za publikacije Europske unije, <https://data.europa.eu/doi/10.2763/089949>.

⁵ Vidjeti članke 101. i 102. UFEU-a.

protivna tržišnom natjecanju. Kad se ne bi regulirale, te prakse mogle bi dovesti do štetnih posljedica za potrošače, kao što su više cijene, slabiji izbor, lošija kvaliteta i manje inovacija⁶.

5. Kvalitetnija veza između zaštite osobnih podataka i tržišnog natjecanja može doprinijeti zaštiti pojedinaca i dobrobiti potrošača jer poboljšava zajedničko razmatranje njihovih temeljnih prava i ispravno funkcioniranje konkurentnih tržišta.
6. Stoga bi bilo korisno kad bi tijela za zaštitu podataka i tijela za tržišno natjecanje bolje surađivala, osobito u slučajevima u kojima se primjena prava tržišnog natjecanja i pravila o zaštiti podataka nedvojbeno preklapa. Tako bi već na samom početku lakše utvrdila i pronašla rješenje za neusklađenosti do kojih bi u određenim situacijama moglo doći između ta dva područja prava. Zahvaljujući boljoj međusobnoj suradnji nadležna tijela svoje bi zadaće mogla obavljati dosljednije i učinkovitije, što bi pogodovalo i pojedincima i subjektima koji se moraju pridržavati pravnih zahtjeva iz oba područja.

2.2 Kako razvoj digitalnog gospodarstva utječe na zaštitu podataka

7. Osobni podaci neizostavan su element mnogih poslovnih modela u okviru digitalnog gospodarstva, a njihova zaštita zbog toga je u nekim slučajevima važan parametar tržišnog natjecanja⁷. S druge strane, pravom EU-a o zaštiti podataka nastoji se spriječiti njihova nezakonita i nepoštena obrada, među ostalim kad postoji neravnoteža moći između voditelja obrade podataka i pojedinca čiji se osobni podaci prikupljaju.
8. U nedavnoj Obavijesti o definiciji mjerodavnog tržišta⁸ Komisija zaključuje da zaštita privatnosti i osobnih podataka koja se nudi potrošačima može biti jedan od parametara tržišnog natjecanja koje treba uzeti u obzir pri definiranju mjerodavnog tržišta⁹. Drugim riječima, privatnost se osobito smatra parametrom „u okviru procjene digitalnih i tehnoloških spajanja”¹⁰.
9. Konkurentno tržište može biti ključan čimbenik za lakše uvođenje opcija koje pogoduju privatnosti¹¹. Naime, ako potrošač ima više opcija na tržištu, to bi moglo potaknuti poduzeća da prikupljaju što manje osobnih podataka ili da se ne služe golemim kombinacijama osobnih podataka i osobnim podacima iz izvora koji su štetni za korisnike¹². Moguća je i obrnuta situacija. Pribjegavanjem strategijama

⁶ Na primjer, u članku 102. UFEU-a navodi se da se zlouporaba vladajućeg položaja sastoji od „ograničivanja proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača”.

⁷ Vidjeti i Europska komisija, [Izvješće o politici tržišnog natjecanja, travanj 2024., Necjenovno tržišno natjecanje: okvir EU-a za kontrolu spajanja i praksa, 1. izdanje, str. 4.](#) U točki 51. presude u predmetu C-252/21 navodi se da su „pristup osobnim podacima i mogućnost obrade tih podataka postali [...] značajan parametar tržišnog natjecanja među poduzetnicima digitalnog gospodarstva. Stoga isključivanje pravila o zaštiti osobnih podataka iz pravnog okvira koji tijela nadležna za tržišno natjecanje moraju uzeti u obzir prilikom ispitivanja zlouporabe vladajućeg položaja ne bi uzelo u obzir postojanje tog gospodarskog razvoja te bi moglo narušiti djelotvornost prava tržišnog natjecanja u okviru Unije”.

⁸ Europska komisija, 2024., Komunikacija Komisije – Obavijest Komisije o definiciji mjerodavnog tržišta za potrebe prava tržišnog natjecanja Unije, SL C 1645, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1645/oj>.

⁹ [Europska komisija, 22. veljače 2024., Obavijest Komisije o definiciji mjerodavnog tržišta za potrebe prava tržišnog natjecanja Unije, Službeni list, C/2024/1645, točka 13.](#)

¹⁰ U kontekstu necjenovnog tržišnog natjecanja vidjeti [Europska komisija, Izvješće o politici tržišnog natjecanja, travanj 2024., Necjenovno tržišno natjecanje: okvir EU-a za kontrolu spajanja i praksa, 1. izdanje, odjeljak 1.3., str. 5.](#)

¹¹ [Europska komisija, 20. prosinca 2020., Radni dokument službi Komisije, Izvješće o procjeni učinka priloženo Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru \(Akt o digitalnim tržištima\), točke 65. i 66.](#)

¹² OECD, 13. lipnja 2024., *The intersection between competition and data privacy – Background Note*, točke 39., 47. i 57., str. 11.

isključenja ograničava se broj igrača na tržištu, čime se na umjetan način smanjuje broj rješenja koja pogoduju privatnosti. Nedostatak komercijalnih alternativa može natjerati korisnike da odaberu proizvode koji manje štite privatnost.

10. U digitalnom sektoru ponašanje poduzeća u vladajućem položaju može dovesti do pitanja o ulozi obrade osobnih podataka u jačanju i iskorištavanju tog položaja. Prednosti koje proizlaze iz kombiniranja i unakrsne upotrebe osobnih podataka iz različitih izvora koje provode nadzornici pristupa na digitalnim tržištima te rizici koje one predstavljaju za pravednost i mogućnost neograničenog tržišnog natjecanja za ta tržišta izričito su obuhvaćeni zabranama utvrđenima u članku 5. stavku 2. Akta o digitalnim tržištima¹³.

3 KAKO KONCEPTI MOGU BITI POVEZANI

3.1 Zaštita pojedinaca i njihove slobode izbora

11. U presudi u predmetu Bundeskartellamt Sud je razjasnio ulogu vladajućeg položaja u kontekstu valjanosti privole u skladu s OUZP-om te zaključio da postojanje vladajućeg položaja samo po sebi ne znači da privola nije valjana¹⁴. Međutim, njezina valjanost podložna je određenim uvjetima¹⁵ jer vladajući položaj može utjecati na „slobodu izbora [...] korisnika, koji možda neće moći odbiti ili povući privolu bez posljedica”¹⁶ i „može stvoriti jasnu neravnotežu [...] između ispitanika i voditelja obrade”¹⁷.
12. Na primjer, „ako postoji nedvojbeni neravnoteža moći, privola se može upotrijebiti samo u ‚iznimnim okolnostima’ i ako voditelj obrade u skladu s načelom odgovornosti može dokazati da ispitanik ‚uopće neće snositi negativne posljedice’ ako ne da privolu, osobito ako mu ponudi alternativnu opciju bez negativnih posljedica”¹⁸, uključujući mogućnost diskriminacije i društvene isključenosti, posebno kad digitalne usluge imaju važnu ulogu ili su neophodne za sudjelovanje pojedinca u društvenom životu ili pristup profesionalnim mrežama, tim više zbog pojave ovisnosti o određenom pružatelju usluga i mrežnih učinaka¹⁹. Vladajući položaj stoga bi mogao biti koristan za utvrđivanje situacije u kojoj bi voditelj obrade podataka mogao utjecati na korisnike. Taj koncept sam po sebi nije dovoljan za procjenu valjanosti privole na temelju OUZP-a, ali je koristan za širu procjenu neravnoteže moći prema OUZP-u. Osim toga, voditelj obrade ne mora biti u vladajućem položaju u smislu članka 102. UFEU-a kako bi se njegov položaj na tržištu smatrao relevantnim za provedbu OUZP-a²⁰.

3.2 Zakonitost u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a): primjena predmeta Bundeskartellamt u okviru OUZP-a

13. Sud je u presudi odlučio da tijela nadležna za tržišno natjecanje, pod uvjetom da poštuju svoju obvezu lojalne suradnje s nadzornim tijelima, u okviru ispitivanja zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika

¹³ [Uredba \(EU\) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva \(EU\) 2019/1937 i \(EU\) 2020/1828 \(Akt o digitalnim tržištima\)](#).

¹⁴ Presuda u predmetu Bundeskartellamt, točka 154.

¹⁵ [EDPB, 17. travnja 2024., Mišljenje 08/2024 o valjanosti privoli u kontekstu modela privole ili plaćanja koji primjenjuju velike internetske platforme](#).

¹⁶ Presuda u predmetu Bundeskartellamt, točka 148., u kojoj se upućuje na uvodnu izjavu 42. OUZP-a.

¹⁷ Isto, točka 149., u kojoj se upućuje na uvodnu izjavu 43. i članak 7. stavak 4. OUZP-a.

¹⁸ [EDPB, 17. travnja 2024., Mišljenje 08/2024 o valjanosti privoli u kontekstu modela privole ili plaćanja koji primjenjuju velike internetske platforme, točka 79., str. 21.](#)

¹⁹ [Isto, točka 182., str. 39.](#)

²⁰ Isto, točke od 103. do 105.

u smislu članka 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) mogu procijeniti jesu li opći uvjeti uporabe tog poduzetnika koji se odnose na obradu osobnih podataka i njihova provedba usklađeni s OUZP-om ako je to nužno za dokazivanje postojanja takve zlouporabe²¹. Međutim, ta procjena ne može zamijeniti procjenu nadležnog tijela za zaštitu podataka²², osobito ne vodećeg nadzornog tijela u slučaju prekogranične obrade u Europskoj uniji²³. Na temelju članka 4. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) Sud je smatrao da su sva uključena nacionalna tijela obvezana načelom lojalne suradnje, što znači da se tijela za tržišno natjecanje moraju savjetovati i surađivati s tijelima za zaštitu podataka kad u okviru svojih ovlasti ispituju je li ponašanje poduzetnika u skladu s odredbama OUZP-a²⁴. Drugim riječima, u skladu s presudom Suda regulatorna tijela u nekim slučajevima moraju surađivati. U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda načelo lojalne suradnje utvrđeno u članku 4. stavku 3. UEU-a podrazumijeva da si Europska unija i države članice, uključujući njihova upravna tijela, u regulatornim područjima obuhvaćenima pravom Unije moraju uz puno uzajamno poštovanje međusobno pomagati pri obavljanju zadaća koje proizlaze iz Ugovorâ²⁵. U prvom redu, države članice moraju poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi ispunile svoje obveze koje proizlaze iz prava Unije i suzdržavati se od mjera kojima bi se moglo ugroziti postizanje ciljeva prava Unije²⁶.

14. Ta presuda Suda važan je poticaj tijelima da pojednostavne svoju suradnju i uspostave praktične načine za međusobno savjetovanje.

3.3 Primjer davanja veće važnosti zaštiti podataka

15. Na temelju iskustva, među ostalim, u vezi s digitalnim centrom za razmjenu informacija (engl. Digital Clearinghouse), koji je uspostavio Europski nadzornik za zaštitu podataka (EDPS), i njegovih ranijih mišljenja o potrebi za usklađenom provedbom²⁷, EDPB je 2020. objavio izjavu²⁸ o aspektima privatnosti prilikom spajanja, u kojoj se ističe rizik koji se javlja ako veliko tehnološko poduzeće dodatno kombinira i gomila osjetljive osobne podatke. EDPB podsjeća „da je pri svakom prijedlogu većeg spajanja nužno procijeniti dugoročnije posljedice na zaštitu ekonomskih prava te prava u području zaštite podataka i zaštite potrošača”²⁹. Također navodi i da će razmotriti „posljedice koje bi [konkretno] spajanje moglo imati za zaštitu osobnih podataka u Europskom gospodarskom prostoru”³⁰. Dakle, privatnost i zaštita podataka prema potrebi bi se trebali pomno razmotriti u procjenama spajanja³¹.
16. Budući da pravila EU-a o zaštiti podataka mogu biti relevantna za procjene spajanja, bolja suradnja između tijela za tržišno natjecanje i tijela za zaštitu podataka, među ostalim na razini EU-a, mogla bi

²¹ Presuda u predmetu Bundeskartellamt, točka 62.

²² Članak 55. OUZP-a.

²³ U skladu s člankom 56. OUZP-a vodeće nadzorno tijelo je nadzorno tijelo glavnog ili jedinog poslovnog nastana voditelja ili izvršitelja obrade koje je nadležno djelovati kao vodeće nadzorno tijelo za prekograničnu obradu koju provodi taj voditelj ili izvršitelj obrade u skladu s postupkom utvrđenim u članku 60. OUZP-a.

²⁴ Presuda u predmetu Bundeskartellamt, točke 54., 58. i 59.

²⁵ Isto, točka 53. i članak 4. stavak 3. UEU-a.

²⁶ U tom smislu vidjeti presudu od 7. studenog 2013., UPC Nederland (C-518/11, EU:C:2013:709), točka 59. i presudu od 1. kolovoza 2022., Sea Watch (C-14/21 i C-15/21, EU:C:2022:604), točka 156.

²⁷ Mišljenje EDPS-a, Privatnost i tržišno natjecanje u doba velike količine podataka, https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/14-03-26_competition_law_big_data_en.pdf. Mišljenje EDPS-a, Usklađena provedba temeljnih prava u razdoblju velike količine podataka, https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/16-09-23_bigdata_opinion_en.pdf

²⁸ [EDPB, 19. veljače 2020., Izjava o posljedicama koje spajanja mogu imati na privatnost.](#)

²⁹ [Isto.](#)

³⁰ [Isto.](#)

³¹ Vidjeti i Europska komisija, Izvješće o politici tržišnog natjecanja, travanj 2024., Necjenovno tržišno natjecanje: okvir EU-a za kontrolu spajanja i praksa, 1. izdanje, str. 5.

pomoći regulatornim tijelima da budu bolje obaviještena o potencijalnim problemima povezanim s osobnim podacima.

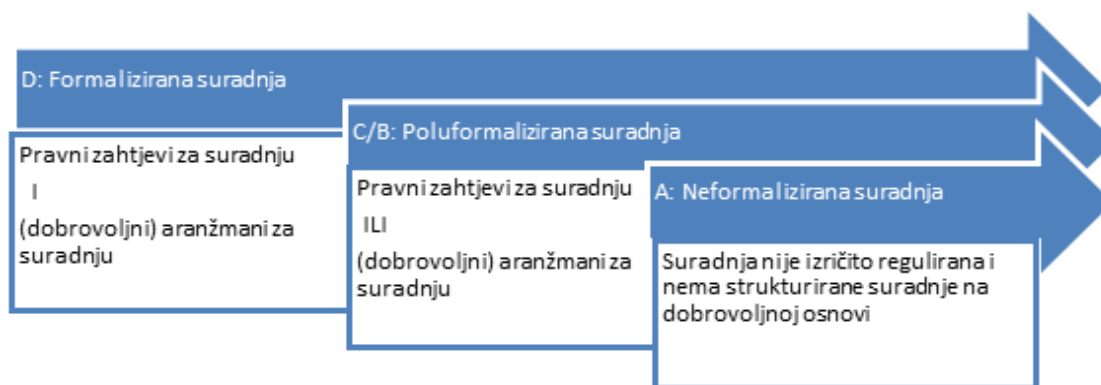
4 NADOGRADNJA SURADNJE

4.1 Zašto bi tijela za zaštitu podataka i tijela za tržišno natjecanje trebala surađivati

17. Kako bi razmotrio pitanje suradnje između tijela, EDPB je, među ostalim, razgovarao s relevantnim stručnjacima i pokrenuo anketu kako bi saznao kako različita tijela međusobno surađuju.
18. Na temelju toga EDPB je zaključio da dobra suradnja između nadležnih tijela poboljšava dosljednost i sinergije u donošenju odluka koje se odnose na tržišno natjecanje i zaštitu podataka. Zahvaljujući tomu i pojedinci i poduzeća mogu bolje razumjeti kako se primjenjuju regulatorni okviri.
19. Osim toga, kako se zakonodavstvo i sudska praksa u ta dva područja prava budu razvijali, potreba za suradnjom među uključenim nadležnim tijelima mogla bi se i povećati.

4.2 Postojeći modeli suradnje u državama članicama EU-a

20. Razina suradnje među nadležnim tijelima trenutačno se značajno razlikuje među državama članicama i nije usklađena pravom Unije, a ovisi o pravnom okviru i drugim elementima, kao što je povjerenje među tijelima. EDPB je u rujnu 2023. analizirao postojeće modele suradnje u državama članicama EU-a, pri čemu je utvrdio da postoje sljedeće razine formalizacije:
 - A. U nekim državama članicama ne postoji pravna odredba u skladu s kojom bi se zahtijevala ili omogućivala suradnja među tijelima za zaštitu podataka i tijelima za tržišno natjecanje niti postoji redovita i strukturirana suradnja na dobrovoljnoj osnovi. Suradnja se odvija neformalno u obliku *ad hoc* savjetovanja, primjerice u kontekstu upravnih postupaka ili sektorskih istraživanja ili povremenih zajedničkih projekata u područjima u kojima se preklapa regulatorna nadležnost ili prilikom sastavljanja strateških dokumenata.
 - B. Suradnja se može odvijati i bez posebne pravne osnove u nacionalnom pravu, i to na temelju aranžmana za redovitu, koordiniranu i strukturiranu suradnju. Oni se mogu uspostaviti u zajednički osmišljenim protokolima o suradnji, zajedničkim izjavama ili memorandumima o razumijevanju. Takvi aranžmani ne moraju nužno biti pravno obvezujući, a podrazumijevaju suradnju u obliku radionica, osposobljavanja, događanja, redovitih sastanaka i razmjene najboljih primjera iz prakse.
 - C. U nekim državama članicama postoje izričiti pravni zahtjevi kojima se uređuje suradnja, a točan oblik suradnje ovisi o pojedinom slučaju. Takva suradnja uglavnom rezultira mišljenjima o slučajevima koja jedno nadležno tijelo daje na zahtjev drugoga.
 - D. Najveća razina formalizirane ili strukturirane suradnje odvija se u državama članicama u kojima postoje i pravni zahtjevi i praktični aranžmani za suradnju među nadležnim tijelima.

21. Čak i najmanja razina formalizirane suradnje nadležnim tijelima omogućuje da povremeno surađuju na konkretnim pitanjima, a u određenim okolnostima mogu biti i obvezna surađivati zbog načela lojalne suradnje.

4.3 Načini za poboljšanje suradnje

22. Moglo bi biti korisno kad bi nadležna tijela učila jedna od drugih, utvrdila pitanja od zajedničkog interesa i moguća područja preklapanja bez obzira na *ad hoc* savjetovanja, što više smanjila prepreke za suradnju i zajednički razvila strateške mjere. U tu svrhu mogla bi uspostaviti **okvire za suradnju**, kao što su administrativni sporazumi, zajedničke izjave ili memorandumu o razumijevanju, kako bi dogovorila radionice, neformalne ili redovite sastanke ili posebne stručne radne skupine. U tim instrumentima mogla bi utvrditi i ključna načela, metode i pravila svoje suradnje (npr. način komunikacije, rokovi u kojima treba poslati odgovore, uključujući relevantne prigovore, zajedničke smjernice, preporuke politike itd.) te uvažavanja odluka i sankcija koje je svako tijelo prethodno donijelo. U tim aranžmanima može se urediti i količina informacija koja se razmjenjuje, što se može razmijeniti (npr. osobni podaci) i koja se razina koordinacije uključenih tijela očekuje o određenoj temi.
23. Uzimajući u obzir ustavni i upravni okvir u relevantnoj državi članici **nacionalni zakonodavac i/ili vlada također bi trebali biti svjesni potrebe za bliskom suradnjom regulatornih tijela u digitalnom sektoru.** To bi moglo biti važno i kako bi se tijelima stavili na raspolaganje potrebni alati i resursi za učinkovitu suradnju te kako bi se pronašlo rješenje za pravne zahtjeve koji sprečavaju razmjenu informacija između tijela, a time i učinkovitu suradnju tijekom istraga.
24. Tijela mogu poduzeti interne mjere, kao što je osnivanje namjenskog tima koji bi koordinirao suradnju i služio kao **jedinstvena kontaktna točka** za druga tijela, kako bi pospješila suradnju s drugim nadzornim tijelima. Moglo bi biti korisno i kad bi taj tim redovito pohađao osposobljavanja o relevantnom pravnom okruženju i povezanim pravnim promjenama koje se odnose na suradnju općenito te sudjelovao u odgovarajućim radnim skupinama ili mrežama³². Osim toga, radi učinkovite suradnje tijela bi trebala poznavati regulatorni okvir koji primjenjuje relevantna druga strana u drugom pravnom području i **razumjeti njegove osnove**. Primjerice, bilo bi dobro kad bi tijelo za zaštitu podataka prije rasprave s tijelom za tržišno natjecanje o konkretnom pitanju razumjelo osnove

³² Npr.: radna skupina EDPB-a za pravo u području tržišnog natjecanja i zaštite potrošača, radna skupina Globalne skupštine za privatnost o digitalnim građanima i potrošačima, razmjene s mrežom za suradnju u području zaštite potrošača unutar okvira za suradnju između tijela za zaštitu potrošača i tijela za zaštitu podataka. Pregled postojećih suradnji EDPB-a dostupan je ovdje: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/support-cooperation-and-enforcement/international-cooperation-cooperation-other_en.

koncepta mjerodavnog tržišta općenito, jesu li određeni subjekti na tom tržištu u vladajućem položaju (ili bi mogli biti) itd.

25. U određenim situacijama **strukturiraniji i uređeniji oblik suradnje** može biti prikladniji, pa čak i neophodan za usklađenu i učinkovitu primjenu različitih propisa EU-a (vidjeti prethodnu sliku, točke C i D). Protokol za suradnju između nadležnih tijela obvezanih načelom lojalne suradnje mogao bi biti najučinkovitiji način za pravodobno i odgovarajuće međusobno savjetovanje. Na taj način moglo bi se izbjeći dvostruko kažnjavanje u slučajevima u kojima dva nadležna tijela odluče nametnuti sankcije protiv istog subjekta i za isto postupanje na temelju dva ili više zasebnih pravnih okvira³³.
26. Naposljetku, u mjeri u kojoj je to moguće i u skladu s relevantnim pravnim okvirom mogu se provoditi i zajednička sektorska istraživanja i istrage kao još snažniji oblik suradnje među nadležnim tijelima.

5 ZAKLJUČAK

27. Povećanjem sinergija između tijela za zaštitu podataka i tijela za tržišno natjecanje može se poboljšati sposobnost obaju sustava da zaštite ispitanike i korisnike. Naime, kako se poslovni modeli poduzeća mijenjaju, osobni podaci i pravila koja se primjenjuju na njihovu obradu sve su važnija. Stoga je ključno razmotriti kako se može povećati usklađenost različitih, ali povezanih propisa, pri čemu je potrebno voditi računa o učincima njihove neusklađene primjene na pojedince i društvo u cjelini. To u prvom redu iziskuje bolje razumijevanje međuodnosa između pojmova u pravu zaštite podataka i onih u pravu tržišnog natjecanja kako bi tijela za zaštitu podataka bolje mogla uzeti obzir gospodarski kontekst, a tijela za tržišno natjecanje u svoje procjene i odluke uključiti potencijalno relevantna razmatranja povezana sa zaštitom podataka.

Za Europski odbor za zaštitu podataka
Predsjednica

Anu Talus

³³ Presuda Suda od 22. ožujka 2022. u predmetu bpost SA/Autorité belge de la concurrence (C-117/20, ECLI:EU:C:2022:202). Sud je smatrao da, kako bi kumulacija progona i sankcija na temelju sektorskih propisa i prava tržišnog natjecanja bila valjana, dvama propisima o kojima je riječ moraju se nastojati postići različiti legitimni ciljevi od općeg interesa (točka 44.) Osim toga, mora se utvrditi „postoje li jasna i precizna pravila koja omogućuju da se predvidi koja djela i propusti mogu biti predmet kumulacije progona i sankcija kao i postoji li koordinacija između različitih tijela, jesu li dva postupka provedena dovoljno usklađeno i u kratkom razdoblju i je li bilo koja sankcija koja je možda izrečena u prvotnom postupku uzeta u obzir pri ocjeni druge sankcije” (točka 51.)